

Het Randstedelijk Mannenkoor
SPIJKENISSE

LENTE

Kom vlug mee naar buiten
Kom toch eens gauw
De zon is zo licht
en de hemel zo blauw
De tulpen komen
Al boven de grond
en overal fladderen
Vogeltjes rond
Ze piepen zo vrolijk
En zingen zo blij
Hoera! Het is voorjaar
De kou is voorbij

RANDVERSCHIJNSELEN

Jaargang 22

-

nummer 4

-

17 maart 2022

Colofon

Correspondentieadres

Fregat 50

3232 CH Brielle

E-mailadres

Redactie

Tekstverwerking / vormgeving

E-mail

secretaris.hrm@gmail.com

Ger Buitink en Roel Korpershoek

Ger Buitink

redactie.hrm@gmail.com

Bestuur Randstedelijk Mannenkoor

Voorzitter

Ger Beikes

06-11300722

voorzitter.hrm@gmail.com

Secretaris

Ies Dekker

0181-412393

secretaris.hrm@gmail.com

Penningmeester a.i.

Bas Vogel

0181-613157

b.vogel4711@gmail.com

Comm.PR

Kees Wagener

06-25035188

prcomm.hrm@gmail.com

Comm. Activiteiten

Koos Bouter

0181-479990

j.bouter@kpnmail.nl

2° Penningmeester

Cees Brobbel
0181-414279
cees.brobbel@hetnet.nl

2° Secretaris

Bas Vogel
0181-613157
b.vogel4711@gmail.com

Muziekcommissie

Arjan Breukhoven
010-4211882
info@arjanbreukhoven.nl

Ger Beikes
06-11300722
voorzitter.hrm@gmail.com

Arie van Sintmaartensdijk
0181-626184
jacomijntje46@gmail.com

Leo Molendijk
0186-691884
l.molendijk@kpnmail.nl

Cor Kreft
010-4383318
c.kreft15@upcmail.nl

Koormeester

1° Koormeester
Leo van Kooij
0181-213952
nylon@hetnet.nl

2° Koormeester
Jan Willem Driesprong
06-12506837
jwdriesprong@gmail.com

3° Koormeester
Toon Kooren
0181-216654
kooren45@zonnet.nl

Gastheren

1° Tenoren
Leo Molendijk
0186-691884
l.molendijk@kpnmail.nl

2° Tenoren
Cor Kreft
010-4383318
c.kreft15@upcmail.nl

Baritons
Jan Modderman
06-38599471
j.modderman53@gmail.com

Bassen
PeterSpanjersberg
06-22935791
peter10021951@gmail.com

vervanger
Willem Kardol
06-53539296
willemkardol@hccnet.nl

vervanger
Cees Neuteboom
0181-620080
cetruneuteboom@outlook.com

vervanger
Ger Beikes
06-11300722
gerbeikes.hrm@gmail.com

vervanger
Peter Hoevenaars
0181-310807
pjhoevenaars@planet.nl

Diversen

Erelid: Cees Brons en Anton Kooren

Repetities: Iedere donderdag om 19.30 uur in de Dorpskerk, Kerkring 2, 3201 CX Spijkenisse, 0181-610362

Contributie: € 16,00 per maand; over te maken per eerste van de maand op RABO bank nr. **IBAN** NL24 RABO 3160 3246 13 van Het Randstedelijk Mannenkoor te Spijkenisse.

Donateur worden? : Voor slechts € 36,00 per jaar kunt u het koor steunen. In ruil voor die steun krijgt u gratis 1x toegangskaat voor eigen concert naar keuze en 6 x per jaar het clubblad Randverschijnselen. Betaling zie contributie.

Kleding:
Formeel 1: rood jasje, gilet, zwart overhemd, rode vlinderstrik, rode pochet (nieuw), zwarte smokingbroek, zwarte sokken, zwarte schoenen.
Formeel 2: zwart smokingjasje,ivoorkleurig overhemd, zwarte smokingbroek, zwarte sokken, zwarte schoenen.

Formeel 3: crèmekleurig smokingjasje, ivoorkleurig overhemd, zwarte smokingbroek, zwarte sokken, zwarte schoenen.

Diversen : bij formeel 2 en 3 kunnen we gebruik maken van rode vlinderstrik/rode pochet (nieuw) of gestreepte vlinderstrik/pochet.

Website: www.randstedelijkmannenkoor.nl
E-mail: info@randstedelijkmannenkoor.nl

inhoudsopgave

14

18

blz. 2-3	Colofon
blz. 4	Inhoudsopgave
blz. 5-6	Van de voorzitter
blz. 7	Van de redactie
blz. 8	Wie is er jarig
blz. 9-12	In Flanders Fields
blz. 14-17	Beeldenstorm
blz. 18-23	Het wapen van Portugal
blz. 25	Rottingwerker
blz. 26-27	Herinnerd u zich deze nog?
blz. 29	Wat je ook doet
blz. 30-31	Vergeeten of bijna vergeten beroepen, Kompasmaker
blz. 33	Mannenkoor
blz. 35-38	Zeeslag bij Zwartewaal

van de voorzitter

Eindelijk hebben we dan weer een redelijk normaal leven. En dus kunnen we allemaal weer heerlijk aan de slag met onze repetities ter voorbereiding op diverse optredens. Gelukkig zijn ook de mannen, die uit voorzorg een aantal weken zijn thuisgebleven, weer teruggekeerd. Jammer genoeg heeft 2^e tenor Joost Molenaar afscheid genomen. Vele jaren heeft Joost in een mannenkoor gezongen, was ook voorzitter van het Albrandswaard Mannenkoor en toen dat koor opgeheven werd, kwam Joost bij ons zingen. Wij wensen hem nog vele gezonde jaren.

En nu gaan we volle bak aan de slag. Repeteren voor de 4 mei Herdenking in Brielle. Hoe wrang is het, dat we dan nu juist geconfronteerd worden met een zeer overbodige oorlog in Oekraïne. Althans overbodig vanuit ons gezichtspunt. Maar voor Poetin zijn dode Russische soldaten, laat staan dode Oekraïense soldaten en burgers, kennelijk niet van belang. Extra reden voor ons om nadrukkelijk de Tweede Wereldoorlog met al zijn slachtoffers te herdenken. En we willen nadrukkelijk beseffen hoe belangrijk het is in VREDE te mogen leven. Laten wij met zoveel mogelijk zangers, liefst allemaal, daarbij aanwezig zijn; dus kom repeteren elke week en laten we een geweldig herdenkings/bevrijdingsconcert neerzetten. We treden op in onze nieuwe concertkleding en gebruiken de nieuwe concertmap. In het overleg met burgemeester Gregor Rensen en anderen van diverse organisaties werd opgemerkt, dat het bijwonen van het concert in eerste instantie is voor de inwoners van de gemeente Brielle. Men is behoorlijk onder de indruk van het programma. Als het aan de burgemeester ligt gaan we de komende 4 jaar hiermee zeker door, want het zet niet alleen HRM, maar ook Brielle goed op de kaart.

Zingen in de Dorpskerk is niet altijd gemakkelijk: verlichting, geen optimaal geluid, harde banken, goede akoestiek, met soms ook een galm en dat maakt het moeilijk te volgen voor mannen met een hoorapparaat. Maar daar staan wel wekelijks zangers, die ondanks dát hun best doen en de genoemde nadelen voor lief nemen. Top, mannen!!

Overigens, de verlichting heeft onze aandacht; we proberen een oplossing te vinden. Verder houden we de ontwikkelingen in De Kern goed in de gaten. De plannen met die locatie zijn behoorlijk vertraagd. Maar graag keren we daar weer terug.

De Algemene Leden Vergadering is verplaatst van 17 maart naar 24 maart. Het gevolg is dat ons volgende OPEN HUIS op 31 maart is. Het bestuur zal twee nieuwe bestuursleden voorstellen voor benoeming: Heerco Steen (penningmeester) en Jan Willem Driesprong (secretaris). Beide mannen kunnen door omstandigheden niet meteen aantreden, maar Ies Dekker en Bas Vogel hebben toegezegd nog enige tijd te zullen aanblijven.

Ger Beikes

Bij het lezen van dit schrijven hebben we nog maar 6 weken om te oefenen voor het grote concert op 4 mei. Maar op 14 april kunnen we onze stembamnden al laten werken in Huize Stuifakkers in Rockanje. Eerlijkheidshalve moet ik bekennen dat 2 jaar afwezigheid niet bepaald goed is geweest voor de stemkwaliteit. Er moet dus nog wel het een en ander geoefend worden om enigzins op het oude niveau te komen. Ik spreek dus nu voor mezelf (Ger Buitink) Maar onder leiding van onze dirigent heb ik het volste vertrouwen dat wij als koor weer een prachtig concert zullen en kunnen geven.

Helaas is de aanlevering van kopij nog niet geweldig. Het blijft voor de redactie een puzzel om iedere uitgave van Randverschijnselen gevuld te krijgen. Na meer dan 13 jaar redactievoering is over alles wel een keer iets geschreven als het over zingen of muziek moest gaan. Maar er gebeurt meer in de wereld waarover geschreven kan worden. Over het landelijke en regionale nieuws wordt al genoeg geschreven. Maar over hobbies, vakantie of vroegere (werk)ervaring komt nauwelijks iets in de mailbox van de redactie voorbij. Het zijn maar enkele hints dus mannen ga er eens voor zitten en verras ons. Deze keer is over het wapen van Poortugaal door Cor Kreft geschreven. Zeer de moeite waard! Vergeten verhalen en vergeten beroepen krijgen ook dit keer weer aandacht. Onder het motto "Herinner jullie je dit nog?"

Rest ons nog iedereen veel leesplezier te wensen en blijf vooral gezond.

Het volgende nummer verschijnt op 28 april 2022
Kopij voor 17 april 2022 sturen naar:
redactie.hrm@gmail.com

Op:	woordt:	jaar:
10 mrt.	Wim Kardol	69
29 mrt.	Henk Degeling	70
1 apr.	Kees Brobbel	82
2 apr.	Dick v.d. Poort	76
3 apr.	Geert van Genderen	84
7 apr.	Rob v.d. Burgh	76
20 apr.	Hans de Vries	68
23 apr.	Willem de Swart	75
26 apr.	Hans Popelier	72

Allemaal van harte gefeliciteerd en een fijne verjaardag toegewenst.

In Flanders Fields

In Flanders Fields

In Flanders fields the poppies blow
Between the crosses, row on row,
That mark our place; and in the sky
The larks, still bravely singing, fly
Scarce heard amid the guns below.
We are the Dead. Short days ago
We lived, felt dawn, saw sunset glow,
Loved, and were loved, and now we
lie In Flanders fields.
Take up our quarrel with the foe:
To you from failing hands we throw
The torch; be yours to hold it high.
If ye break faith with us who die
We shall not sleep, though poppies
grow In Flanders fields.

In Vlaamse velden (vertaling)

*In Vlaamse velden klappen rozen open
Tussen witte kruisjes, rij op rij,
Die onze plaats hier merken, wijl in 't zwerf
De leeuweriken fluitend werken, onverhoord
Verstomd door het gebulder op de grond
Wij zijn de doden. Zo-even leefden wij.
Wij dronken dauw. De zon zagen wij zakken.
Wij kusten en werden gekust. Nu rusten wij
In Vlaamse velden voor de Vlaamse kust.
Toe: trekt gij ons krakeel aan met de vijand.
Aan u passeren wij, met zwakke hand, de fakkel.
Houd hem hoog. Weest gij de helden. Laat de doden
Die wij zijn niet stikken of wij vinden slaap noch
Vrede - ook al klappen zoveel rozen open
In zoveel Vlaamse velden.*

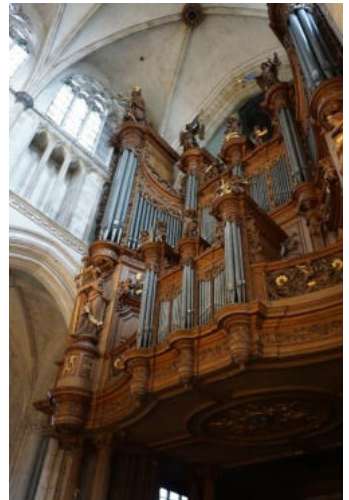

In de Menenpoort staan 54.896 namen van vermiste soldaten. De naam van John McCrae staat hier niet tussen, maar voor mijn gevoel was hij wel aanwezig. Iedere avond, en dat al vanaf 1928, al meer dan 34.000 keer, wordt om 20:00 uur in Ieper The Last Post geblazen. Ruim op tijd stond ik daar met Annelies terwijl een politiebusje aan de ene kant en een politieagent aan de andere kant de poort blokkeerde voor het verkeer. Tientallen stonden daar te wachten op het moment. Ik dacht aan

zijn gedicht "In Flanders Fields" wat hij schreef voor zijn gesneuvelde vriend in 1915. Omdat er geen aalmoezenier was ging McCrae zelf voor tijdens het laatste afscheid. Door de gevolgen van het inademen van chloorgas tijdens de tweede slag om Ieper sterft McCrae op 46-jarige leeftijd in januari 1918. Hij wordt begraven in Wimereux.

Zomaar even waren Annelies en ik een paar daagjes uit en bezochten een aantal indrukwekkende historische plaatsen in het uiterste noorden van Frankrijk en zuidelijk België. Wij begonnen in Duinkerken. Misschien ken je de geschiedenis van de evacuatie vanuit Duinkerken, operatie Dynamo. 338.000 in het nauw gedreven mannen werden in allerijl opgehaald door een vloot van bootjes van het strand en werden naar Engeland gebracht ... "het wonder van Duinkerken". De stad Duinkerken werd vernietigd.

Daarna naar Saint Omer gereden, een Frans stadje dat in de WO II ook zwaar werd beschadigd. Wij waren zeer onder de indruk van de kathedraal en van het grote Cavaillé-Coll orgel. Ze zeggen wel eens: een lust voor het oog. Trouwens, ook een lust voor het oog is de heuvelachtige omgeving daar. Echt prachtig.

Uiteindelijk wilden we in Ieper aankomen, dus verder gereden, maar eerst naar La Coupole, een voormalige lanceerbasis voor V2-raketten gelegen midden in de heuvels bij Saint Omer. Een indrukwekkend overblijfsel uit WO II, een immens grote bunker gebouwd in 1943 om van daar uit London te bombarderen. De raketten werden onder de grote koepel gebouwd, naar buiten gereden en gelanceerd. Een naam van Werner von Braun werd genoemd ... het begin van de ruimtevaart ... hoe bizar ...

Als einddoel van de dag was Ieper. Het was jammer genoeg al donker toen we daar aankwamen, dus de loopgraven hopen we een volgende keer wel te zien. Ieper, in de WO I lieten hier een half miljoen soldaten het leven in vier veldslagen, maar de Duitsers kregen de stad niet in handen. Wel werd de gehele stad verwoest. Churchill wilde Ieper als macabere herinnering als ruïne laten, maar met Duitse herstelbetalingen werd de stad weer als vanouds herbouwd. Een stad, zeker een bezoek waard.

Om acht uur stonden we daar... we hadden enorme indrukken opgedaan. Wát is daar in die buurt veel gebeurd zowel in 14-18 als in 40-45. Hoeveel mensen lieten het leven daar? In de velden van Vlaanderen. Het was acht uur, The Last Post klonk ... om nooit te vergeten ... John McCrae ... voor mijn gevoel was hij aanwezig ...

Het politiebusje vertrok, de agent stapte in, de Menenpoort was weer een doorgang voor het verkeer ... tot morgen ... acht uur ...

Arjan Breukhoven

Beeldenstorm, Calvin, houten banken en de Lange Jan in Middelburg... enige overpeinzingen

Ik weet niet hoe jullie de overgang van de Kern naar de Dorpskerk hebben ervaren, voor mij was het wennen. Alles heeft zijn voor- en nadelen, om maar eens even een open deur in te trappen. Laat ik maar eens beginnen over de nadelen van onze nieuwe stek...de houten banken...zucht. Wat moeten kerkgangers eigenlijk lijden op die houten banken. Bij de Rooms-Katholieken in de middeleeuwen was het al sober, maar na de Reformatie werd het voor de kerkgangers niet gemakkelijker. Als ik aan de reformatie denk valt al snel de naam van Johannes Calvin (1509-1564). Als ik dat lijdzame gezicht van Calvin zo eens bekijk dan lijkt het mij dat hij geen humorvolle man was. Toch maar

De sombere Calvin

even gegoogeld of Calvin inderdaad zo sober en somber was. Dat was het geval. Calvin had het ook niet makkelijk in zijn leven. Zoals veel mensen in zijn tijd was het leven hard en speelde ziektes als de pest nog steeds een belangrijke rol. Een mooi voorbeeld hoe Calvin in elkaar stak was zijn "eisenpakket" voor een vrouw. Calvin was nog niet getrouwd en zijn vrienden vonden het de hoogste tijd dat hij moest trouwen ('Theoloog zoekt vrouw', zeg maar). Calvin wilde dat zijn vrienden een vrouw zochten die "bescheiden, toegankelijk, niet arrogant, niet extravagant, geduldig en bevorderlijk voor zijn gezondheid was". Die vrouw werd gevonden (Idelette de Bure uit

Luik). Samen kregen ze drie kinderen die allen vroeg overleden. Idelette werd overigens ook niet oud. Kortom: Calvin had een zwaar leven. De eerste jaren van de Reformatie werd gekenmerkt door verbanningen, vluchten, tegenwerking en niet het laatst door zijn eigen karakter, Calvin was een moeilijke man. Een bekend theoloog karakteriseerde Calvin als 'een notoire

dogmatische betweter'. Maar goed, ik dwaal af, we begonnen toch met de houten banken om het sobere karakter in de kerk te accentueren? Wat mij betreft mogen de banken in de Dorpskerk eruit (geen historische waarde) en vervangen worden door prettig zittende stoelen. De oude herenbanken wel met rust laten. De bevolking in de kerk had allerlei rangen en standen en de beter gesitueerden hadden hun eigen bank. Al denk ik niet dat daar veel Bijbelse gronden voor waren, maar dit terzijde. Ik weet wel dat wij als domineesgezin ook op een mooie bank met kussens mochten zitten. Helaas wilde mijn moeder, tot grote teleurstelling van de kinderen, daar niet zitten en zaten wij weer op houten banken.

Ga ik naar de voordelen van de verhuizing. Naast de akoestiek vind ik de ambiance in de kerk mooi. Menigmaal dwalen mijn ogen naar allerlei hoeken van de kerk. Hoe zou het interieur van de kerk er bij de opening in 1521 hebben uitgezien? Waar zaten de beelden? Welke kleuren zaten er op de muur? Het was immers een rooms-katholieke kerk. Dat duurde overigens niet lang. In 1566, Calvijn was al een tijdje overleden, raasde de beeldenstorm ook over Voorne-Putten. Het kerkje van Heenvliet was het eerst aan de buurt en later 'onze' Catharijnekerk in Brielle. De watergeuzen deden dit in 1572 nog eens fijntjes over. Toen kwam ook de dorpskerk aan de beurt. Het altaar verdween als eerste en in 1574 werd de eerste protestantse kerkdienst gehouden. Mocht ik, als Arjan met de tenoren bezig is, en de baritons iets voor 'zichzelf' mogen doen, een afwezige blik in de ogen hebben, weet dat ik wellicht denk aan de gevolgen van de beeldenstorm in de dorpskerk. Op naar het volgende onderwerp.

We hebben komende maanden een mooi programma. Eerst op donderdag 14 april naar de Stuifakkers met Kees Alers als solist, dan op zaterdag 30 april naar Middelburg voor een concert in de Nieuwe Kerk en tenslotte op woensdag 4 mei naar Brielle voor het herdenking en bevrijdingsconcert. Nieuw is ons concert in Middelburg. Zoals ik eerder heb geschreven ben ik geboren in Zoutelande op Walcheren en stond ik mij menigmaal op de markt in Middelburg te vergapen aan de klederdracht van de vrouwen uit Zuid-Beveland (prachtige kappen), Het stadhuis stond die jaren in de steigers en de 'Lange Jan' was voor mij als jongentje van zes de hoogste toren ter wereld. Voor wie nog nooit heeft gehoord van de 'Lange Jan', het betreft hier de bijnaam van de mooie slanke toren van de abdijkerk. Ik heb altijd een fascinatie voor onbenullige feitjes gehad. Je kan mij zo meenemen naar een pubquiz voor onzinnige vragen. Een mooi voorbeeld van deze onbenulligheid is dat ik de top 10 van de hoogste

kerktorens (bij benadering) weet. Laat de 'Lange Jan', ofwel de abdijtoren, nu net op plaats 11 komen met, voor de liefhebbers, een hoogte van 90.4 m. Overal op Walcheren is de toren, samen met de vuurtoren van Westkapelle te zien. Nu de kanonnen weer onzinnig bulderen in Cherson, Marioepol en de voorsteden van Kiew gaan mijn gedachten ook weer terug naar 'De slag om de Schelde'. In de vorige editie van 'Randverschijnselen' heb ik hierover verteld. Middelburg werd op 17 mei 1940 gebombardeerd door de Duitsers en Fransen. Het stadhuis en het Abdijcomplex, waaronder de toren, werden zwaar beschadigd. De herstelwerkzaamheden begonnen reeds in 1941 en duurden vele jaren. Middelburg is weer helemaal hersteld en de binnenstad is weer een pareltje. De 'Lange Jan' staat tussen twee kerken in, de Koorkerk en de Nieuwe Kerk.

De verwoeste Abdijkerk in Middelburg in mei 1940

Wij gaan zingen in de Nieuwe Kerk. Ik begon mijn verhaal over de houten banken in de dorpskerk. Laat nu in 2001 de houten banken in de Nieuwe Kerk vervangen zijn door losse blauwe stoelen. Aangepast aan multifunctioneel gebruik, precies waarvoor ik opteer in de dorpskerk. Toch benieuwd hoe dat eruitziet. Voor liefhebbers van zeehelden, het praalgraf van de broers Cornelis en Jan Evertsen, trouwe secondanten van die andere Zeeuw Michiel de Ruyter, is in de kerk te bewonderen. Het praalgraf werd in 1816 verplaatst vanwege de sloop van de Noordmonsterkerk naar de Nieuwe Kerk.

Geen houten banken maar mooie blauwe stoeltjes

Wellicht hebben we die dag nog tijd voor een kleine stadswandeling. Er valt genoeg te vertellen en te zien in Middelburg. De akoestiek van de kerk is in elk geval prachtig, het orgel klinkt mooi (gerestaureerd door de firma Flentrop in 2008). Tot mijn verrassing ontdekte ik dat in de kerk een koororgel stond die in 1989 afkomstig was uit 'De Kern'. Helaas is het orgel verkocht aan een kerk in het Franse plaatsje Arry bij Metz. Binnenkort gaan Koos Bouter en ik ter voorbereiding van het concert een kijkje nemen in de kerk. Uiteraard hopen we op 30 april op mooi weer en dat jullie weer in grote getalen met aanhang meegaan. Het gaat een mooie dag worden.

Kees Wagener.

Het wapen van Poortugaal

Het wapen van Poortugaal werd officieel aan de gemeente Poortugaal toegekend op 24 juli 1816. Het wapen was in gebruik totdat de gemeente in 1985 werd opgeheven. Elementen uit het wapen van Poortugaal zijn gebruikt in het wapen van de nieuwe gemeente Albrandswaard.

Het Blazoen

De officiële beschrijving, ook wel blazoenering genoemd, van het wapen van Poortugaal luidde als volgt:

Van keel, beladen met 5 schilden van goud, staande kruisgewijze, op elk schild 5 sterren van lazuur, geplaatst en sautoir.

Dat betekent: een rood schild met kruislings daarop geplaatst vijf gouden schildjes die elk voorzien zijn van vijf, in 2-1-2-formatie geplaatste, blauwe sterren. De beschrijving maakt geen melding van het aantal punten, maar op de tekening in het instellingsregister van de Hoge Raad van Adel hebben de sterren acht punten.

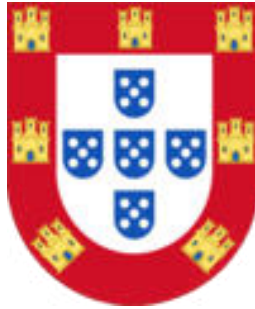
Het wapen werd gedekt door een vijfbladige gouden markiezenkroon.

Herkomst van het wapen

Omdat de namen Poortugaal en Portugal en de wapens van beide grote overeenkomsten vertonen, wordt vermoed dat inwoners van de plaats gedurende de kruistochten kennismaakten met de Portugezen en zij het nieuw ingedijkte gebied (het gebied is tussen de 12e en 13e eeuw bedijkt) daarom naar het gebied van de Portugezen vernoemden. Oudere afbeeldingen van het wapen vertonen ook een schild dat nog meer op het wapen van Portugal lijkt dan het huidige wapen van Poortugaal.

Wapen van Portugal 1139 – 1247

Wapen van Portugal 1481 - 1910

Het wapen van Portugal is van zilver met daarin vijf blauwe kruisgewijs geplaatste schildjes met op elk schildje vijf zilveren kruisgewijs geplaatste ballen. Het veld is omgeven door een rode zoom met daarop zeven gouden burchten. Deze staan 3-2-2.

Hoewel de naam Poortugaal uit de tijd van de kruistochten stamt, werd het wapen pas in de 15e eeuw ontworpen. Het is gebaseerd op een variant van het wapen van Portugal dat werd gebruikt tussen 1139 en 1247. Dat wapen is zelf weer gebaseerd op het wapen van de eerste Portugese koning Alfons I. Dat wapen was zilver van kleur met een blauw kruis er op. Het kruis was aan het schild genageld, deze nagels werden uiteindelijk de zilveren ballen.

De variant waarop het wapen van Poortugaal is gebaseerd, had de rode zoom met gouden burchten erin nog niet, waarmee het meer oogt als het wapen dat Alfons III gebruikte. De zoom werd in de 14e eeuw toegevoegd en in de 15e eeuw werd het aantal burchten vast gesteld op zeven. Het wapen van Poortugaal heeft deze zoom niet, hierdoor wordt vermoed dat dit wapen al in gebruik was voordat Alfons III het zijne in 1245 in gebruik nam.

Dorpskerk aan
de Groene
Kruisweg

Geschiedenis.

Het ontstaan van het huidige Poortugaal valt te dateren rond 1180. In die periode wordt begonnen met de (her)bedijking van de gronden waarop later Poortugaal zou ontstaan. Omstreeks 1270 wordt de parochie Poortugaal genoemd, waarvan ook Hoogvliet deel uitmaakte. In het midden van de 17e eeuw zou Hoogvliet een zelfstandige parochie worden.

Het ambacht Poortugaal behoorde tot de heerlijkheid Putten. In 1459 kwam Putten met de er onder ressorterende ambachten aan de Graaflijkheid. Na de afzwering van Philips II in 1581 verviel Putten aan de Staten van Holland, die het ambacht Poortugaal in 1731 verkochten aan de stad Schiedam. Als dagelijks bestuurder van Putten fungeerde de baljuw of ruwaard, die te Geervliet resideerde. Hij sprak recht in zwaardere delicten met zijn leenmannen ofwel de hoge vierschaar.

In 1841 werd de gemeente verenigd met Albrandswaard. Over deze vereniging ontbreken in het archief van Poortugaal de gegevens; het archief van de gemeente Albrandswaard bevat hierover wel bijzonderheden. Uit een brief van de gouverneur van Zuid-Holland van 10 juni 1841 blijkt dat door de minister een voorstel tot samenvoeging van beide gemeenten bij Provinciale Staten is ingediend

Vanaf de jaren zestig verzezen op het grondgebied van Poortugaal de Rotterdamse wijken Meeuwenplaat, Zalmplaat en Boomgaardshoek. Bij de gemeentelijke herindeling van 1985 zijn deze wijken door de gemeente Rotterdam geannexeerd en is Poortugaal met het buurdorp Rhoon gefuseerd tot de gemeente Albrandswaard. Poortugaal telt ruim 10.000 inwoners. Poortugaal heeft een eigen metrostation en daarmee een snelle verbinding met het centrum van Rotterdam.

Poortugaal is tot eind 1984 een zelfstandige gemeente gebleven. In dat jaar fuseerde Poortugaal met Rhoon tot de gemeente Albrandswaard.

Voormalig gemeentehuis Poortugaal

Nieuwe gemeentehuis Albrandswaard

Albrandswaard is in 1985 ontstaan door het samenvoegen van de gemeentes Rhoon en Poortugaal. Hierbij werd een gedeelte van het Poortugaals grondgebied afgestaan aan Rotterdam; dit maakt deel uit van het Rotterdamse stadsdeel Hoogvliet. De gemeente telt 25.853 inwoners (per 1 juli 2021, bron: CBS) en heeft een oppervlakte van 22,72 km². Veel inwoners zijn forensen die in Rotterdam werken. Het gemeentehuis bevindt zich sinds het najaar van 2006 in een kantorencomplex aan de Hofhoek in Poortugaal. Voorheen stond het aan de Viaductweg in Rhoon. In oktober 2021 is een nieuw gemeentehuis in Rhoon in gebruik genomen, in het zogeheten *Huis van Albrandswaard* nabij het metrostation en de de porthal aan de Stationsstraat.

Rijksmonument.

De gemeente Poortugaal heeft ook een aantal Rijksmonumenten. Eén daar van is een kooimast, gebruikt als elektriciteits-verdeelpaal, alsmede als lantaarnpaal, uit 1920 en staat op de Welhoeksedijk nr. 2, en in de Kerkstraat 25 een Hoeve met dwarsgedeelte uit de 18e eeuw.

Kooimast

Hoeve

Dit was het verhaal van het mooie dorp Poortugaal. Zelf ben ik in de 70e jaren verhuisd van Rotterdam-Charlois naar de wijk Meeuwenplaat, wat toen nog Poortugaal was en later Hoogvliet is geworden. Ik kan dus zeggen, dat ik ook een poosje in Poortugaal heb gewoond.

Volgende keer wil ik **Maassluis** op de kaart gaan zetten.

Veel leesplezier.

Cor Kreft

Bronvermelding : foto Kooimast – Edwin Kort
foto Hoeve – Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

ROTTINGWERKER

Vervaardigde wandelstokken, veelal van rotting, stengels afkomstig van de rotanplant, maar ook van andere materialen zoals Spaans riet en min of meer versierd.

Rotan is een materiaal dat komt van de rotanpalm Het komt vooral voor in tropische regenwouden.

De dikte van een rotanstengel varieert van drie millimeter tot bijna tien centimeter.

De kern van de stengels, die in tegenstelling tot bamboe massief is, wordt ook versneden in verschillende diktematen en heet dan (pit)riet.

Spaans riet is een zowel op riet als ook bamboe lijkende vaste plant.

De stengels werden vroeger gebruikt voor vishengels, wandelstokken en papier. Stukjes stengel worden gebruikt bij bepaalde muziekinstrumenten, zoals de hobo, en saxofoon (rietblazers). Het blazen langs een klein stukje van het riet zorgt ervoor dat het riet gaat trillen, waardoor er geluid ontstaat.

Bron: internet

Herinnert u zich deze nog?

Het opruimen van kast(en) roept soms bepaalde herinneringen op. Zo vond ik nog een kaart van de Raad van Arbeid te Rotterdam gedateerd 8 september 1965. Het betrof een laatste afrekening van de betaalde premies voor de Invaliditeitswet. De meesten onder ons hebben misschien ook zo'n kaart gehad en anderen waarschijnlijk niet. Maar wat was nu eigenlijk de Raad van Arbeid. Hieronder wat informatie

**RAAD VAN ARBEID
te ROTTERDAM**

Hieronder doe ik U een opgave toekomen van het aantal premies, dat op Uw laatste vereffende rentebestrijf in rekening is gebracht, afnemende van het totaal bedrag aan premies, dat met inbegrip van deze rentebestrijf thans voor U is geboekt, zooda in verband met het bepaalde in de artikelen 256 en 344 f van de Invaliditeitswet en artikel 83 van de Wet op de W. Indien U zooda niet met de opgegeven aantallen of bedragen kunt verenigen, verzook ik U mij dat per omgange te berichten.

Rotterdam, _____ De Voorzitter.

Aantal vereffende weekpremies van					Waarde		Totale waarde (inclusief de vorige kaarten)
25 ct.	30 ct.	40 ct.	50 ct.	55 ct.	per klasse	per kaart	
				44		26,40	1,22,50

Raad van Arbeid

Raden van Arbeid waren regionale uitvoeringsorganen die belast waren met de uitvoering van de arbeidersverzekeringen in Nederland, zoals de Invaliditeits- en de Vrijwillige Ouderdomsverzekering. De Raden van Arbeid bestonden van 1919 tot 1967.

Aan het eind van de negentiende eeuw waren Kamers van Arbeid ingesteld waarin werkgevers en werknemers overleg voerden over arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden. In 1912 werd de Radenwet aangenomen die bepaalde dat vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers het gehele veld van de arbeid zouden moeten gaan regelen. De 39 Nederlandse raden werden in april 1919 ingesteld door het Rijk. De Raden kregen tot de tweede Wereldoorlog veel kritiek. Zo zouden ze te bureaucratisch en te duur zijn, maar er was ook kritiek omdat de sociale partners de uitvoering van de sociale verzekeringen zelf wilden uitvoeren. Bedrijfsverenigingen en de Centrale Werkgevers Risico-Bank wilden hun administraties voor een groot deel zelf laten uitvoeren door Centraal Beheer. In de jaren daarna werd het takenpakket van de Raad meerdere keren uitgebreid.

De raden van Arbeid werden ze belast met de uitvoering van (herziene) wetten als de Ziektewet, de ongevallenverzekeringen voor de industrie en de landbouwbedrijven en de Kinderbijslagwet. Na de Tweede Wereldoorlog werd het takenpakket nog verder uitgebreid met de uitvoering van de Noodwet Ouderdomsvoorziening en volksverzekeringen als de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet. In de loop der jaren werkte de Raad van Arbeid steeds nauwer samen met de Rijksverzekeringsbank, die belast was met het toezicht houden op de Raad. In 1956 werden Invaliditeitswetten in uitvoering bij de Raden en de Rijksverzekeringsbank.

In 1956 werd de naam Rijksverzekeringsbank gewijzigd in Sociale Verzekeringsbank (SVB). In 1988 werden de Sociale Verzekeringsbank en de Raden van Arbeid tot één organisatie samengevoegd. De kantoren van de Raden van Arbeid werden daarbij omgevormd tot districtskantoren van de SVB.

Bestuur

De Raad van Arbeid werd vanaf 1967 werd een Raad van Arbeid geleid door een bestuur. Het bestuur bestond naast een door de Kroon benoemde voorzitter uit drie werkgeversvertegenwoordigers en drie werknemersvertegenwoordigers. De bestuursleden werden voorgedragen door de centrale organisaties van werkgevers en werknemers, waarna ze werden benoemd door de minister van Sociale Zaken. De besturen en met name hun betaalde voorzitters ontwikkelden zich tot deskundigen. De raden bestonden in 1967 uit drie werkgevers- en drie werknemersleden met een door de Kroon benoemde directeur/voorzitter. In 1967 hadden 22 Raden van Arbeid ongeveer 3.500 personen in dienst.

Taken

Een deel van de taken rond Ongevallenwetten en de Ziektewet werden uitgevoerd in concurrentie met de bedrijfsverenigingen. De bedrijfsverenigingen voerden ook delen uit van de Ziektewet (1929), Werkloosheidswet (1949) en de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering. De Raden van Arbeid voerden de volgende sociale verzekeringen uit:

- Ongevallenwet van 1901 en 1921
- Invaliditeitswet (1913)
- Ouderdomswet (1919)
- Ziektewet (1913/1929)
- Algemene Ouderdomswet (1956),
- Algemene Weduwen- en Wezenwet (1959),
- Algemene Kinderbijslagwet (1962)
- Ouderdomswet (1919)
- Kinderbijslagwet voor Loontrekkenden (1939)

Wat je ook doet, GOED doe je het nooit

Kom je te laat op je werk, dan geef je een slecht voorbeeld, kom je te vroeg, dan ben je een rondneuzer of blij thuis weg te zijn.

Blijf je overwerken, dan ben je een uitsloover, ga je op tijd weg, dan heb je geen hart voor de zaak.

Pleeg je overleg, dan durf je zelf niet te beslissen, doe je dat niet, dan ben je eigenwijs.

Neem je iemand apart, dan schep je onderonsjes, doe je het niet, dan ben je onpersoonlijk.

Ben je aardig, dan wil je de getapte man spelen, houd je afstand, dan heb je verbeelding.

Kom je met nieuwe ideeën, dan ben je een nieuwlichter, maar als je ze niet hebt, dan gaat er niets van je uit.

Laat je anderen iets voor je doen, dan ben je een afschuiver, pak je het zelf aan, dan ben je eigengereid.

Houd je je stip aan de voorschriften, dan ben je lastig, als je het niet doet, dan ben je een slappeling.

Heb je succes, dan heb je altijd geluk gehad, loopt het mis, dan weet iedereen het je te vertellen.

Maar....als je dood bent, dan was je zóóóóón kere!!!!!!

Koorzanger

Kompasmaker - Compass maker

Vervaardiger van kompassen, vooral voor de scheepvaart. In Amsterdam volgens de Handvesten der stad Amstelredam van 1664 tot een 'gilt' verenigd.

Het kompasmakers ambacht kende dus zowel de meesterkompasmaker als de kompasmakers knecht.

De kompasmakers traden samen met de zeilmakers in één gilde op. De macht van dit gilde was groot. Het stadsbestuur van Amsterdam vaardigde op aandringen van het gilde een keur uit die Amsterdamse reders en schippers verplichtte om aankopen of reparaties van zeilen, vlaggen en kompassen in de stad zelf te doen.

De kompasmaker combineerde het werk van een fijnmechanicus met fysieke kennis van magnetisme en die van de ambachtsman. Een kompas kan worden gebruikt om windstreken te bepalen dankzij de oriëntatie op de magnetische noordpool. Het werd ontwikkeld en voor het eerst gebruikt voor zeevaart.

Op een kompas zit een naald die altijd naar het noorden wijst. De naald is magnetisch en wordt aangetrokken door de magnetische noordpool. Door middel van een kaart en een kompas kon de schipper bepalen welke

Vergeten of bijna vergeten beroepen.

kant ze op moesten varen. Er zijn echter twee verschillende Noorden. Het geografische noorden en het kaart noorden. Het verschil tussen het geografische noorden (dus dat van de aardbol) en het magnetische noorden (dat wat het kompas aanwijst) noemen we declinatie. Nu is het zo dat magnetische velden verschuiven, dus ook het magnetische noorden. Dit betekent dat de declinatie verandert. Vaak gebeurt dit met slecht een halve graden per jaar. Hier moesten ze rekening mee houden tijdens het bereken van de route.

Rond 1300 gebruikte men een z.g. droogkompas bestaat uit een vrij draaiende magnetische gemaakte ijzeren naald op een pin zwevend boven de windroos of kompasroos. Deze naald is ingesloten in een kleine doos die met een glazen plaatje is afgedekt. Met een kompas kon het schip een bepaalde vaste koers volgen. Dit werd geplaatst in een klein doosje, dat in lijn met de kiel van het schip vastgemaakt werd. Zo werd de nauwkeurigheid van het kompas minder beïnvloed door de ruwe bewegingen van het schip. Het droogkompas werd in de vroege 20e eeuw merendeel vervangen door de met vloeistof gevulde magnetisch kompas.

Heel vroeger leefden mensen nog volgens de zonnwijzer. Elk dorp en elke stad had zijn eigen plaatselijke tijd, afhankelijk van de plaatselijke breedtegraad. De komst van trein- of postkoetsverkeer toonde de behoefte aan gecoördineerde tijd aan. Met behulp van een kompas in combinatie met een zonnwijzer kon de lokale tijd worden bepaald.

Bron: internet

Mannenkoor

Een **mannenkoor** is een koor dat uitsluitend uit mannelijke zangers bestaat.

Historie van mannenkoren

In 1808 stichtte de Zwitser Hans Georg Nägeli een zanginstituut op, met als doel "het volk" door het lied muzikaal op te voeden. In 1810 verbond hij aan deze opleiding een mannenkoor. In Duitsland was het Carl Friedrich Zelter (1758 - 1832) die in 1808 met zijn vermaard geworden koor van de Berliner Sing Akademie, het oprichten van mannenkoren in beweging zette. In navolging ontstonden in België en Nederland ook gezelschappen, waarin mannen, gezeten rond de tafel, onder het genot van een glas bier en onder leiding van de liedmeester, liederen zongen. Hierbij dient te worden aangetekend dat de sfeer en de gezelligheid het in die tijd nog won van de artistieke kwaliteit.

De mannenkoorzang in Nederland kent een oude en rijke traditie. En alhoewel er in de laatste jaren door de opkomst van andere tijdverdrijven een afname is in het aantal zangers is er nog steeds een groot aantal mannen dat door zingen ontspanning vindt. Sommigen uit hoofde van hun geloof, anderen puur uit liefde voor de kunst van het zingen.

Oude Nederlandse mannenkoren zijn: Koninklijke Zangvereniging Rotte's Mannenkoor en Koninklijke Zangvereniging Mastreechter Staar en KMK Cecilia 1837 Vaals en het Koninklijke Zangvereniging Nijmeegs Mannenkoor opgericht in 1859 Nederlands oudste mannenkoor is het Koninklijk Haarlems Mannenkoor Zang en Vriendschap uit Haarlem. Het koor werd op 20 februari 1830 opgericht door de muzikale hoefsmid J.E.Schmitz, die het koor het motto meegaf: Doel van ons verenigd pogen, is zang door vriendschap te verhogen.

Inmiddels is ontdekt dat er in Mook, Noord Limburg, een nog ouder Mannenkoor is. De Broederschap van de Sanghers te Mook is opgericht in 1743. Dit koor mag zich dus het tot op heden bekende oudste mannenkoor van Nederland genoemd worden. (zie Broederschap van de Sanghers) In de jaren 90 ontstond in het oosten van Nederland het Mannenkoor Karrespoor in het dorp Tuk. Zij behaalden met relatief simpele rocknummers over het boerenland, koeien en alcohol enkele nationale hits. In Nederland zijn de meeste mannenkoren aangesloten bij het KNZV, het Koninklijk Nederlands Zangers Verbond deze vereniging is verdeeld over diverse verenigingen waarbij het KNZV-Limburg verreweg de grootste is.

Bron: internet

ZESLAG BIJ ZWARTEWAAL TUSSEN MOEDER EN ZOON

Het rustieke vissersdorpje Zwartewaal op Voorne-Putten is halverwege de veertiende eeuw het toneel van een bloedige slag op de Maas. De strijd vormt de climax van de eerste fase van de Hoekse en Kabeljauwse twisten die onder meer het gewest Holland eeuwenlang in hun greep zouden houden.

Zwartewaal bestaat sinds de twaalfde eeuw. Het dorp dankt zijn naam vermoedelijk aan een zwarte wal langs de Maasmond die nodig is om het achterliggende land droog te leggen. Er wonen volgens een document uit 1510 'alleen arme lieden'. Zij zien begin juli 1351 van twee kanten schepen naderen die drie dagen strijd met elkaar leveren.

Moeder en zoon

De slag bij Zwartewaal vloeit voort uit een familievete. In 1345 sneuvelt graaf Willem IV van Holland, Zeeland en Henegouwen. Hij is kinderloos. Zijn zus Margaretha neemt de macht in de graafschappen over. Margaretha was getrouwd met keizer Lodewijk IV van Beieren. Daarmee komt Holland in Duitse handen.

De meeste steden in Holland erkennen Margaretha niet. Ze eisen dat de graafschappen in handen zouden komen van Margaretha's zoon

Pact tegen de Kabeljauwen

Willem V, die op dat moment pas 13 jaar is. Dat gebeurt in 1349. De steden beloven Margaretha in ruil voor de machtsoverdracht een flinke som geld.

Hoekse en Kabeljauwse twisten

Maar de Hollandse steden betalen uiteindelijk geen stuiver. In 1350 claimt Margaretha de gebieden terug en dan begint een langdurig getouwtrek om de macht. De verschillende partijen die bij de strijd betrokken zijn worden Kabeljauwen en Hoeken genoemd.

Wie precies tot welke groep behoort is niet altijd even duidelijk. De strijdende partijen wisselen nogal eens van kamp. Maar over het algemeen rekenen de meeste steden zich tot de Kabeljauwen. Zij eisen meer macht ten koste van adellijke machthebbers die zich de Hoeken noemen. Er gaan verschillende verhalen over waarom de groepen zo heten. In ieder geval is in het wapen van Willem V een schubachtig patroon te zien. Een hoek is een vishaak om kabeljauwen mee te vangen.

Golf van geweld

Hoeken en Kabeljauwen plegen aanslagen op elkaar en een spiraal van geweld is het gevolg. De archieven spreken van 'doodslag, roof, brand en beschadigingen' over en weer. De Kabeljauwen winnen steeds meer terrein. Steden die nog door Hoeken worden bestuurd komen in Kabeljauwse handen, zoals Dordrecht.

Margaretha snapt dat ze de strijd aan het verliezen is en vraagt haar zwager om hulp, de Engelse koning Edward III. Deze Edward is namelijk getrouwd

met Marharetha's zus Filippa van Henegouwen. Hij heeft wel oren naar uitbreiding van zijn macht naar Holland, Zeeland en Henegouwen.

Slag bij Veere

Met Engelse steun tuigen de Hoeken een vloot op om de macht in de graafschappen te heroveren. Ze beginnen hun opmars in Zeeland. De schepen onder aanvoering van Walter Manny en Dirk III van Brederode openen direct het vuur bij Veere. Ze winnen de slag.

Admiraal Manny zou tegen Willem V hebben gezegd dat de slag nog niks voorstelt en dat hij zijn verdediging beter moet organiseren. De jonge graaf knoopt dat in zijn oren. Hij begint aan de voorbereiding van een nieuwe slag op de strategische grens tussen Holland en Zeeland: bij Zwartewaal.

Slag bij Zwartewaal

De Kabeljauwen maken bij Dordrecht, Brielle en Rotterdam allerlei vrachtschepen buit die ze inzetten voor de strijd tegen de Hoeken. Ook werven ze in de buurt officieren en manschappen voor op de boten. Onder wie Claes van Zwartewael, van wie bekend is dat hij van Willem V eerst geld wil zien om zijn paard en uitrusting terug te kopen die hij had verpatst. De soldaten verzamelen zich in Schiedam.

Overzichtskaartje Zwartewaal

Margaretha zit ondertussen ook niet stil. Zij heeft van Jan van Heenvliet toestemming om de Engelse vloot via de Bernisse naar Holland te laten varen.

Willem V komt erachter en gaat praten met vrouwe Machteld van Voorne. De Hoekse doortocht via beschut binnenwater komt op losse schroeven te staan.

Op 5 juli 1351 komt het op de Maas bij Zwartewaal tot een treffen tussen beide vloten. De strijd duurt drie dagen en nachten en is bloedig. De Kabeljauwen bestoken de schepen van Margaretha met honderden stenen die uit de straten van Vlaardingen zijn gesloopt. “Rood beronnen was de Maas van het bloed, verstaat dat wel”, zo staat het in de kronieken.

Het is niet bekend hoeveel slachtoffers er zijn gevallen tijdens de slag. Maar het moeten er veel zijn geweest. Het is volgens oude stukken “een zware strijd, omdat er daar angstiglijk werd gevochten en er veel volk dood bleef aan beide zijden.”

Gevolgen

Willem V wint de slag. Hij neemt enkele Hoekse bevelhebbers gevangen. Uit dankbaarheid toont hij zijn wapenuitrusting in de kerk van 's-Gravenzande en hij sticht een kapel in Bakkum. De overwinning betekent dat Willem V de graafschappen Holland en Zeeland definitief in handen heeft.

De graaf doet vervolgens een slimme zet. Hij trouwt de dochter van Edward III en verzekert zich zo van Engelse steun. Niet lang daarna sluit hij vrede met zijn moeder en erft na haar dood in 1356 ook Henegouwen.

De Hoekse en Kabeljauwse twisten zijn voor even geluwd, maar laaien in 1358 weer op als Willem V krankzinnig wordt en er opnieuw getouwtrek om de macht ontstaat. De machtsstrijd tussen adel en steden zou nog tot 1492 duren.

Bron: internet

Agenda

24 mrt. 2022 donderdag	Algemene Leden Vergadering	19:30 uur Spijkenisse
31 mrt. 2022 donderdag	OPEN HUIS	19:30 uur Spijkenisse
14 apr. 2022 donderdag	Stuifakkers zangavond	19:30 uur Rockanje
4 mei 2022 woensdag	Herdenkingsconcert Sint-Catharijnekerk	20:45 uur Brielle
30 apr. 2022 zaterdag	Inloopconcert De Lange Jan	14:00 uur Middelburg
7 juli 2022 donderdag	Slotoptreden seizoen 2021-2022	20:00 uur Spijkenisse
1 sep. 2022 donderdag	1e repetitieavond seizoen 2022-2023	19:30 uur Spijkenisse
17 okt. 2022 zaterdag	OPEN HUIS St-Jans Kathedraal (onder voorbehoud)	19:30uur Spijkenisse
22 dec. 2022 donderdag	Kerstconcert Sint-Catharijnekerk	20:00 uur Brielle

Wist U dat...?

Het mannenkoor repeteert op donderdagavond in de
Dorpskerk, Kerkring 2 in Spijkenisse.
Er wordt gerepeteerd van 19:30 uur tot 21:45 uur.